

Georg Friedrich Schröer

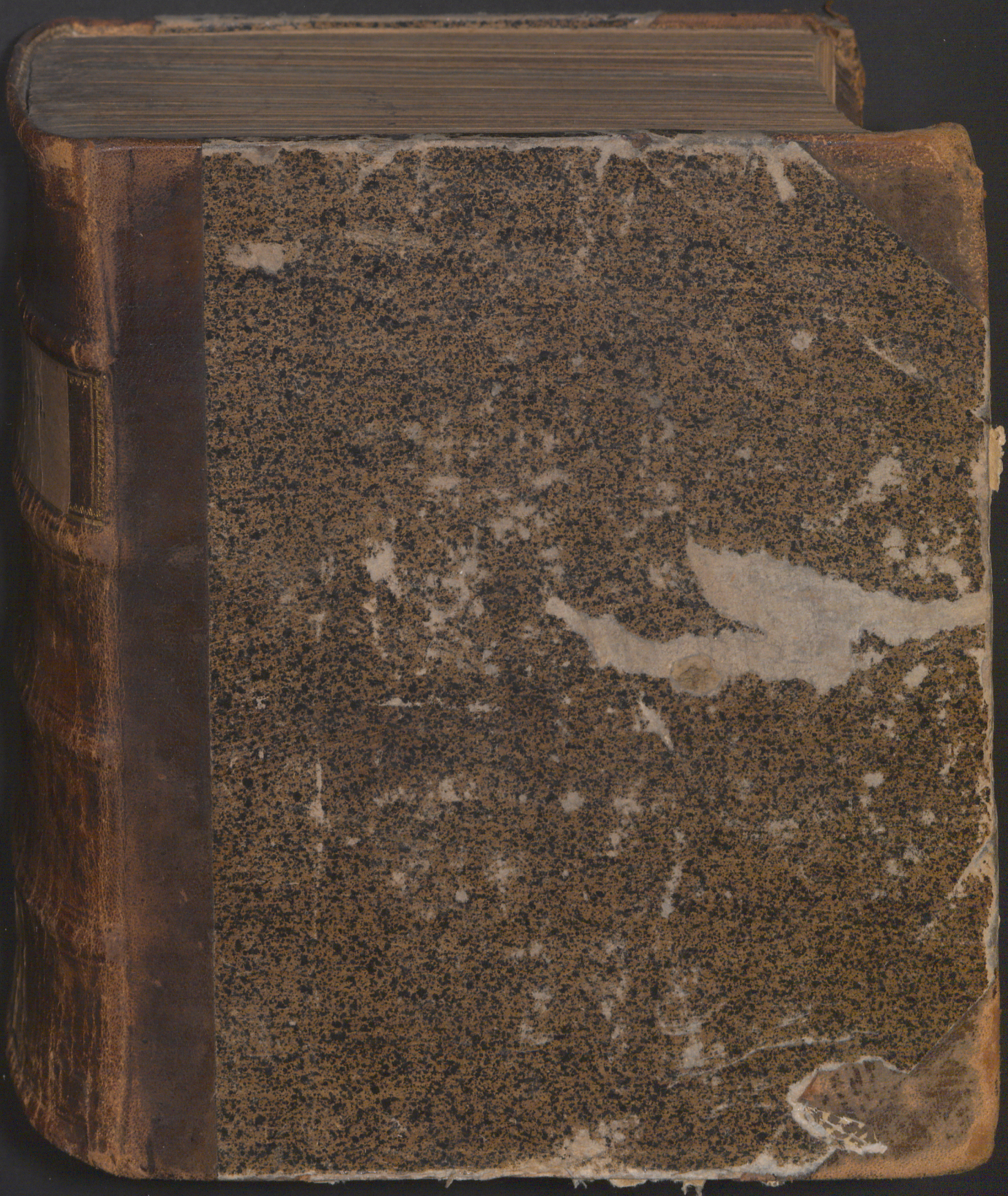
Collegii Theologorum In Academia Vitembergensi H. T. Decanus Georg. Frider. Schroer S. S. Theol. Doctor. Eivsdemqve Prof. Pvbl. Et Alvmn. Reg. Elector. Ephorus Lectvris Salvtem Plvrimam Dicit : [P. P. d. XV. Sept. A. MDCCXXVI.]

Vitembergae: Gerdes, [1726]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn826281818>

Druck Freier Zugang

109

a. B.
48.6.8.

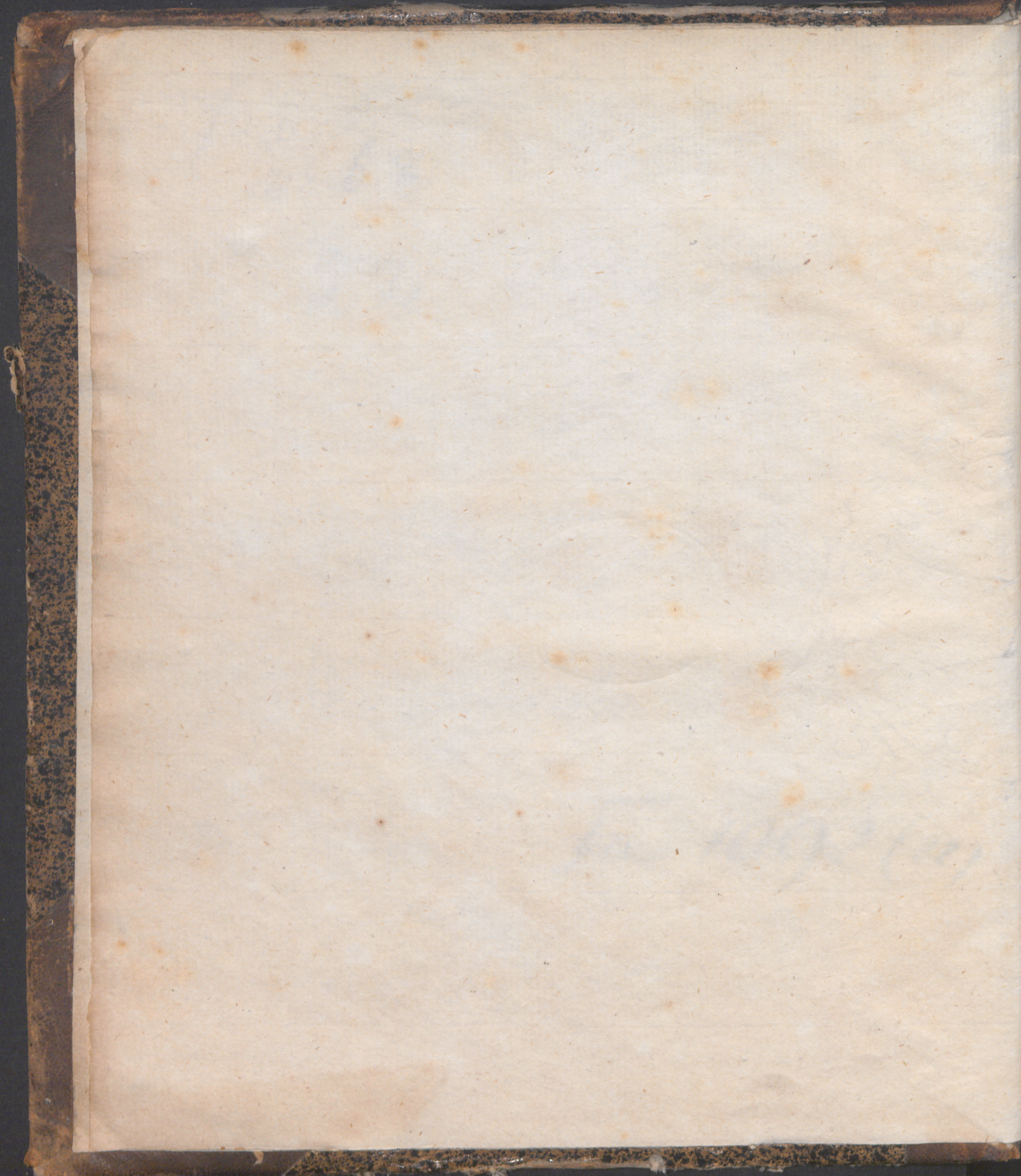
22

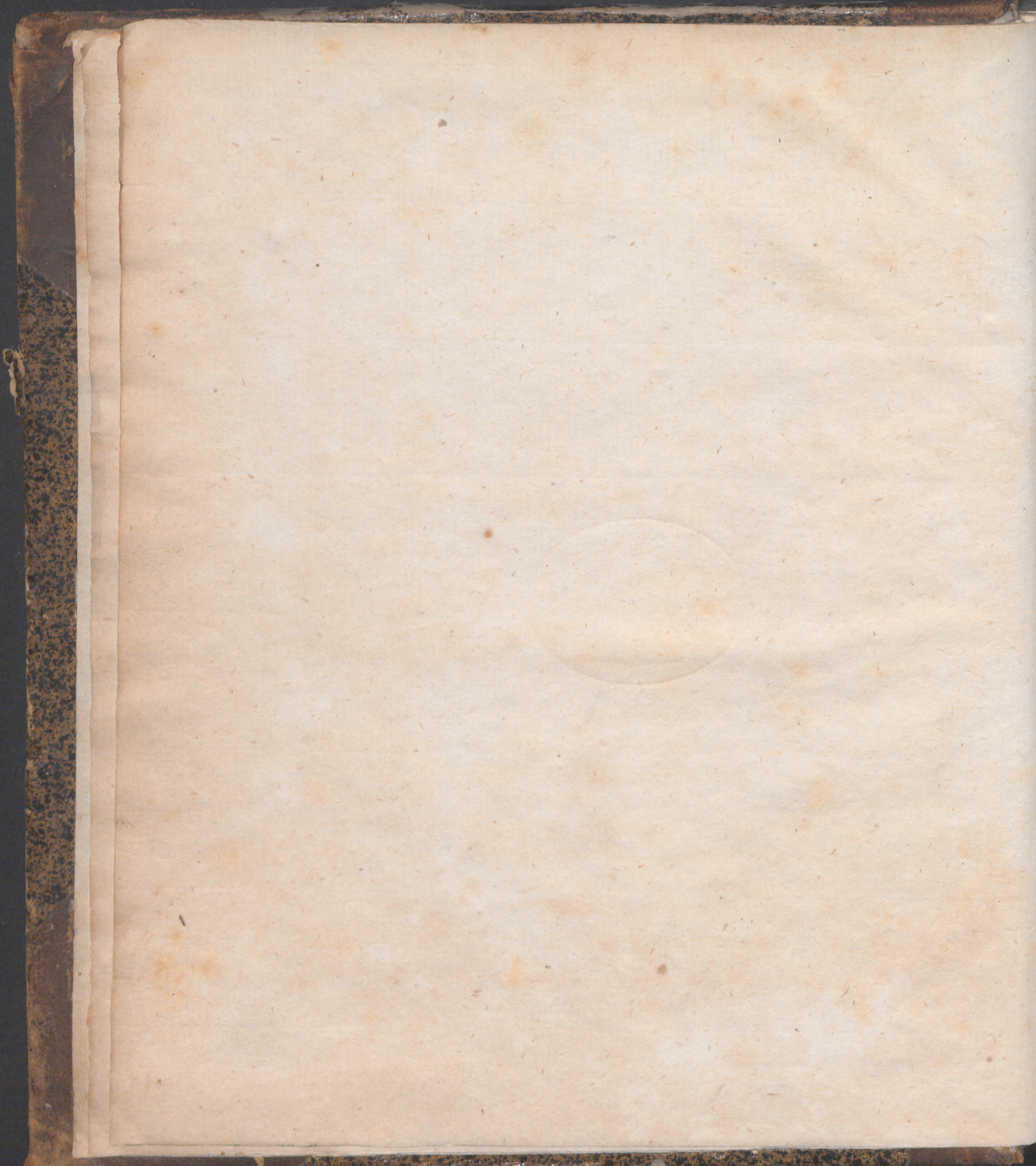
Fa-1092 (22)

(22)

4.

3.

S

C

COLLEGI THEOLOGORVM
IN
ACADEMIA VITENBERGENSI
H. T.

DECANVS
GEORG. FRIDER.
SCHROEER

S. S. THEOL. DOCTOR EIVSDEMQUE PROF. PVBL.
ET ALVMN. REG. ELECTOR.
EPHORVS

LECTVRIS
SALVTEM PLVRIMAM DICIT.

COLLEGIUM THEOLOGICUM
IN
ACADEMIA VITIMBERGENSI
DECANVS
GEORG. FRIDER.
SCHROEGER
S. S. THEOL. DOCTOR RIVSDEMQUE PROF. PABR.
ET ALIUM RUC. FRETOR
RHOVS
LECTVRVS
SALVTIS RIVIMVS

R

eligionem Christianam Gratia Dei, quæ supernaturalis nominatur, non tantum a Religione falsa, verum etiam a naturali distingui & separari, probarunt olim Patres, qui impiam Pelagianorum & Semi-Pelagianorum opinionem labefecerunt, Hieronymus, Augustinus, Orosius, Hilarius Arelatensis & alii, speciatim isti, qui in Conciliis, Carthagenensibus, Milevitano, in Concilio Africæ universali, Gallicano, Concilio Ephesino generali, Romano & reliquis Gratia supernaturalis inimicos errorum damnarunt. Patres sequuti sunt alii, qui Puccii, Edoardi Herberti de Cherbury & aliorum Naturalistarum errores coarguerunt. Gratiam quidam supernaturalem Christianismi esse animam, supra naturam eminere, maximeque necessariam esse hominibus, qui optant, ut salutem aeternam adipiscantur, non ausos est negare Petrus Chauvin, a) propugnator Naturalismi studiosissimus. Sed doctrina, quam tradit Naturalista, est infensa & inimica Gratiae supernaturali. Nam Religio, quam multis laudibus ornat, & omnibus hominibus maxime commendat, est naturalis, quae, innato, ait b) lumine duce, in Dei illiusque attributorum notitiam venit, quae deinde in adorationem effunditur, & exeritur, matua inter homines societate inita, atque compacta, & hanc supernaturali Religioni praeferre non dubitavit. Naturalis enim, inquit, vocatur, quoniam extra limites naturae non vagatur, nec in revelationem se immittit: quae sane magnum addit pondus cordibus nostris ad virtutem nobis ingerendam, ac pia nostra proposita promovenda; tum, quod, quae a tali principio profiscuntur, sese maxime nobis approbant. Supernaturalis Gratia luce verbi divini collustrat animos, ejus virtute & vi sacramentorum longe lateque se diffundit, suaeque bona distribuit inter homines, & in fide constantes felicitate beat futura & perpetua. Multi vero homines, qui in summa Christi ignorantia versantur, misericordia Dei, quam Natura nos docuit, freti, & virtutibus ornati, teste Petro Chauvin, felicitatem aeternam nanciscuntur. Alii homines, ait c) sunt a Deo instru-

A 2
a) Part. 2. lib. de Relig. nat. c. 7. p. 287, b) Part. I. c. 1. p. 2, c) Part. I. c. 8. p. 74.

instructi per clarissimam revelationem; alii vero naturam, rationem, conscientiam, una cum generali traditione ducem habent: quos si velis a salute abalienare atque excludere, nae ietricus ac nimium morosus tibi est animus. Hinc natura non eget moderamine Gratiae, quae id efficit & consequitur, quod Gratia agit per se & molitur supernaturalis. Chauvin, necessitatem Gratiae probaturus, dicitur, Deum, ait, pro sua misericordia gratiam nobis indulgisse, ad medendum nostrae inveteratae malitiae; nam existimamus, eam esse summam depravationem nostram, ut sine Deo ex ea emergere non possimus fragilitate nostra. Chauvin quidem, humanam naturam corruptam nasci, ratus, dissentire videtur a Pelagio, sed verba ejus nulli displicere possunt Naturalistae, Herberto, Buccio & aliis. Chauvin ad illam Gratiam adducit hominem miserum, quam ὁ ψυχικὸς ἀνθρώπος cognoscere potest, & quasi videre; ignorat vero Gratiam supernaturalem & Christum, qui solus peccata hominum sua morte expiavit, & si illud vitae genus continuat, non resipiscit, nec ad bonam frugem se recipit, μὴ πισέωων ἡδὴ κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τῆς μόνου γενῆς οὐκ τῆς Θεῆς d) Gratia vero supernaturalis docet nos τὰ τῆς πνεύματος τῆς Θεῆς e) hominemque producit spiritualem. Homines, Gratiae supernaturalis auxilii inopes, ex miseria & peccatis emergere, & salutem aeternam naturalis Gratiae beneficio consequi, statuit Chauvin f) Providentia, dicens, illis misellis hominibus clanculum instat, ut quae sese in illorum cordibus exerat, ac prae caeteris, qui a salute dissihant, amplissima luce dicet istos. Itaque illis est Providentia, quod apud nos est Evangelica Gratia, haec corda nostra non sine nobis convertit, illa die nocteque urget, praecipit, edocet, interiorem hominem moderando. Nihil vero naturae vitiosae atque corruptae, & omnia Gratiae divinae supernaturali tribuit Chauvin, eamque vocavit supervenientem. Ex duobus enim, inquit, componitur affectus noster, ex natura, quae ex se ipsa proba est, & succrescentibus deinde corruptionibus, quae tota corda nostra occupant, ut gratia illa, quae supervenit, exsuscitet, refocillet ac foveat marcescentem naturam. Gerhardus Jo. Vossius. g) naturae quidem, inquit,

d) Jo. III, 13. e) 1. Cor. II, 10. & 14. f) Part. 1. p. 77. g) lib. 3. Histor. Pelag. P. I. p. 268.

#

inquit, Gratia dicitur, quae naturam consequitur, & supernaturalis vocatur, quae naturae superadditur. Vossius autem explicat Gratiam naturæ, quae Pelagio perplacuit, eique opponit Gratiam supernaturalem, quam Patres vocarunt supervenientem, vel naturae superadditam. Nemo, inquit Augustinus de fide in Petrum c. 32. divinis mandatis obedire potest, nisi quem Deus gratia sua praevenierit. Gratia non omnis, quae naturæ, hujusque operationibus adjungitur dici potest supernaturalis. Danhauerus h) Gratiam statuit naturalem, quae creatas res omnes supremas, imas, medias, maximas, a se conditas, ab ipsarum statim incubulis, communi quadam lege sic complectitur, ut illa quam proxime accedat ad naturam debiti. Suamque orationem illustrat rebus naturalibus, quibus Naturæ gratia quasi insita est atque ingenerata, & Gratiam naturalem ad naturam accedentem probat in Tabulis Hodosophie i) operibus ejus, beneficiis scilicet, quae Deus in res naturales confert, forteque divina, impiis & piis communi, nullo nostro merito data a πάντοτε ὁ Θεὸς δωρεῶν Θεῶν Sap. XVI, 25. Genes. XXXIII, 5. Prov. XXXI, 10. quo etiam ait, referri possunt dona extra ordinem data, ut, quod pluit Israelitis de coelo Manna, data est eis e petra aqua largissima &c. Haec vero fieri non potuerunt per Gratiam aliam, quam Naturae additam. Gratiam voco naturalem divinam proprietatem, qua Deus creaturis benefacit naturaliter. Voce, Naturaliter, non internam actionis divinae, quae semper supernaturalis est, naturam & rationem, sed naturæ ἡμιοφαισιον, in quo gratiae divinae actio, cujus effectum suo amplexu continet illud, terminatur, indico. Et hoc cognoscitur clarius ex Gratia, naturali opposita, quae nominatur supernaturalis, quam, humano generi, quod est in miseris, speciatim salutarem, voco divinam proprietatem, qua Deus hominibus benefacit spiritualiter. Multa vero fiunt a Gratia Naturae addita, quae non sunt πνευματικὰ a Paulo k) exposita, & Gratiam, quam supervenientem vocat Chauvin, naturalem esse, probat Natura, quam ex seipsa probam esse statuit. Nam salus hominum, ait l) solo naturae probae

a 3

impul-

h) in Disput. P, 2. p. 841. i) p. 840. k) I. Cor. II, 13. l) P. I. p. 76.

impulsu ductorum, nobis patet, quantum sufficit animo non pertinaci ex exemplis tum Jobi, tum illius amicorum. Nam illi solam rectam rationem, ut ducem nobis videntur agnoscere, cum degerent extra Judaeae cancellos. Gratia superveniens, quae tantum exsuscitat, refocillat ac fovet marcescentem naturam, non conficit Gratiae supernaturalis officium, quae non tantum dormientem exsuscitat, verum etiam mortuo homini vitam restituit spirituales. Chauvin autoritatem interponit Pelagii, qui coactus, ait, aliquando fuit argumentorum pondere fateri illam ipsam internam gratiam, quae animis nostris circumfulget. Pelagius autem varia Gratiae genera statuit. Primum naturam & liberum arbitrium vocavit Gratiam. Isti, inquit Augustinus m) asserunt, in eo Dei Gratiam deputandam, quod talem hominis instituit, creavitque naturam, quae per propriam voluntatem legem DEI possit implere, sive naturaliter in corde conscriptam, sive in literis datam. Secundum Gratiae genus, quod approbavit Pelagius, est doctrina Legis, quam teste Augustino n) Gratiam Dei & adiutorium, quo adjuvamus ad non peccandum, nominavit. Docendo, ait Pelagius, aufert Deus ignorantiam, ut sciat homo in operibus, quid evitare, & quid appetere debeat, quo per liberum arbitrium naturaliter insitum viam demonstratam ingrediens, continenter & iuste & pie vivendo, ad beatam, eandemque aeternam vitam pervenire mereatur. Tertium genus fuit peccatorum remissio, & hanc Gratiam DEI putavit esse datam per fidem Jesu Christi, & tantum valere, ut peccata praeterita dimittantur, non ut futura vitentur, vel repugnantia superentur. Vid. August. o) Quartum genus fuit Gratia Christi, hoc est Christi doctrina atque exemplum, de quo genere ita Augustinus p) Solem dicere, nobis in ea Christum ad non peccandum praebuisse adiutorium, quia iuste vivendo, iusteque docendo reliquit exemplum. Quintum genus Gratiae vocatur auxilium internum Spiritus Sancti in homine operantis, quod nihil est aliud, quam mentis illuminatio & revelatio. Petavius q) addit dignitatem regenerationis & vitam aeternam. Primum genus gratia est naturalis, non super-

m) Epist. 90. n) in libr. de Spirit. & lit. c. 2. o) de Gratia & liber. arbitr. c. 19. p) libr. de Gratia Christi contra Pelag. & Coelest. cap. 2. q) l. uno de Pelag. & semip. Haeresi c. 4. & 5.

#

pernaturalis; Secundum est gratia externa, Patres defendebant recte internam. Tertium haberet magnam Gratia supernaturalis speciem, nisi, poenitentiam in facultate humana positam esse, statuisset, & Gratiam Dei internam ad peccata expellenda fugiendaque necessariam esse, negasset. Quartum consistit ex Gratia externa, & non sufficere Christi doctrinam & exemplum, quod omnes debent imitari, sed necessariam esse Spiritus S. inspirationem, statuit *Carthaginensis Synodus*. Quintum genus Gratia est auxilium Spiritus S. internum, quod in revelatione sapientia & svasione consistit. Magna doctrinae *Petri Chauvin* & *Pelagii* est convenientia, & uterque Naturae tribuit, quod Gratia est adscribendum. Falsa utriusque opinio a Synodo *Carthaginensi* his verbis: *Quicumque dogmatizat & affirmat, humanam sibi ad vincenda peccata, & DEI mandata facienda sufficere posse naturam, & eo modo Gratia DEI, quae sanctorum evidentius orationibus declaratur, adversarius invenitur, anathema sit, Patrumque sententiis damnata est. Vid. Vossium r) & Pelavium.* Consensu denique omnium hominum opinionem suam confirmare conatur *Chauvin*, illa ipsa, inquit, Gratia adeo est natura accepta, ut omnes unanimi consensu crediderint, illam fuisse naturae superadditam ad illi opem ferendum, eique fuisse inaedificatam, tum ad ipsius ornamentum, tum ad illius utilitatem progressum. Opinio *Petri Chauvin* non omni quidem consensu destituitur, pro illa faciunt omnes libri, a Naturalistis conscripti; quidam Armini-ani Gratiam fingunt praevientem, omnibus hominibus communem, qua homines, nulla Evangelii luce collustrati, salutem possunt adipisci aeternam; s) non vero pauci sunt, qui a Naturalista dissentiunt: sunt vero omnes Patres, omniaque Concilia, quorum autoritate magni erroris condemnati sunt olim *Pelagiani*. Gratiam divinam ideo saltem Naturae esse additam, ut illi opem ferat, statuit *Pelagius*, & opinionem illam condemnavit concilium hoc decreto: *Quicumque dixerit, ideo a nobis gratiam justificationis (& Gratiam, quam superadditam vocat Chauvin) dari, ut, quod facere per liberum iubemur arbitrium, facilius possimus per gratiam: tanquam, & si Gratia non daretur, non quidem facile, sed tamen possimus etiam sine illa implere divina mandata, anathema sit. t) Augustinus, acerrimus Gratiae supernaturalis defensor, ad quem provocat Chauvin,*
opini-

r) 1. 3. P. 2. Historiae Pelag. p. 314. sqq. s) vid. Calov. Armin. c. 17. p. 345.
 t) lege Centur. Magdeburg. 5. cap. 9. p. 469.

opinionem Naturalistæ *Pelagianam* multis & gravibus argu-
 mentis refutavit. Amor DEI, quem ignorat ratio, erga omnes
 homines est incredibilis, & Gratia ejus, qua omnium hominum
 salutem cupit vehementer, est universalis, quæ omnia *μυσήρια*,
 ad salutem necessaria, sapienter ordinavit. Inauditam Gratia
 hujus magnitudinem laudat divus Apostolus u) ὡ βάθος πλέ-
 τος καὶ σοφίας, καὶ γνώσεως Θεῶν. *O profunditas divitiarum & sa-*
pientie & scientie DEI. Istam, atque mysteria, quæ ordinavit
 gratia, admirantur angeli, eis δ' ἐπιθυμῶσι παραύψαι, in qua per-
 spicere desiderarunt. x) Christus ipse, ut Nicodemo errores ripe-
 ret, ac sapientia divina & salutari animum ejus imbueret, Gra-
 tia universalis necessitatem his verbis illum docuit: *Ita DEVS*
dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret, y) omne-
 sique homines ad se adducturus, voluit, ut illud Evangelium
 omnibus gentibus notum facerent Apostoli. z) Mysteria ejus
 non capit ratio, & ad sensum eorum non penetrat ψυχικὸς
 ἄνθρωπος, cui nulla spes, nisi fiat πνευματικὸς, salutis relicta est.
 Fiducia enim, in DEVM & Christum collocanda, vera fidei
 natura est. Si autem homo est nescius, DEVM tantum erga
 omnes homines amorem habere, ut illorum omnium & sin-
 gulorum salutem vehementer cupiat, DEIque Filium huma-
 nam naturam assumpsisse, & justitiæ DEI morte cruenta & vi-
 ctoria gloriosa cumulate satisfecisse, DEVM & Christum fide
 non potest amplecti. Gratia quoque, ut homo fide donetur,
 requiritur applicatrix, assistens scilicet, quæ mentem coecam
 divino lumine illuminat, hominem cum peccato natum re-
 generat, convertit & justificat, pariter atque inhabitans, homi-
 nemque renovans, a morte spirituali conservans, atque ulti-
 mum nostræ felicitatis genus, æternam salutem, credentibus
 conferens. Necessitatem hujus Gratia probat Paulus; τῇ γὰρ
 χάριτι ἐστε, ait aa) σεσωσμένοι διὰ τῆς πίστεως, καὶ τὸτο οὐκ ἐξ
 ὑμῶν. Θεῶ τὸ δῶρον. *Gratia salvati estis perfidem, hoc non ex vo-*
bis: DEI donum. In hac sententia permanserunt orthodoxi
 Patres. οὐκ ἐν ὑμῶν, ait *Basilius bb)* ἀνθρώπων, ἢ ἐν σοφίᾳ, ἀλλ'
 ἐν τῇ χάριτι τῶ Θεῶ ἐστὶν ἡ σωτηρία. *Non in ulla hominis aut*
potentia, aut sapientia, sed in Gratia DEI consistit salus. Omnia
 Gratia divinæ tribuit, Vir Maxime Reverendus & Amplissi-
 mus

u) Rom. XI, 33. x) I. Petr. I, 12. y) Joh. III, 16. z) Matth. XXVIII, 19. aa) E-
 phes. II, 8. bb) c. I. Homil. in Psalm. XXXIII. p. 215, edit. Paris.

7.

mus, Dominus M. MARTINVS CNOBLOCHIVS,
*hucdum Lyc. Vitemberg. Rector Celeberrimus, nunc autem
vocatus Pastor Primarius Libenwerdensis & ejusdem Diocefeos
Superintendens Gratia divina haftenus sustentatus, quod ipse de
se sequentia verba faciens gravissimis rationibus demonstrat.*

Ego M. MARTINVS CNOBLOCHIVS
*in hanc lucem editus sum a. c. 1513 LXXXIV, et quidem, quam sum-
mam DEI gratiam duco, in ipso purioris caetus sinu, Mœzlichæ
nimirum, pago, ad uiam, quae Hala Sax. Sorbigam ducit, sito. Pa-
trem habui honestum integrumque Virum, CHRISTIANVM
CNOBLOCHIVM, sed mature mortis ui ereptum, Ma-
trem vero pientissimam Fœminam, ANNAM NEV-
MANNIAM, quae me precibus suis, dies noctesque ad
DEVM fufis, multo plus adiunxit, ac vel Cræsus opibus suis potuis-
set. Parentes illi, pauperes quidem, sed religiosissimi, me, recens
natum, sine mora, sacro fonte renascendum curarunt, atque adhuc
infantem Mæzlichæ Gordemisium, prope Ieburgum, transfule-
runt, ubi exiguum praediolum, possederunt. Hic prima, le-
ctionis et scriptionis fundamenta ieci. Inde, uarie iactatus, in
Hallense Gymnasium ueni, tantum scriptioni, et arithmeticae,
pietatique, operam daturus. DEO autem singulariter prouidente,
pueris, a currendo dictis, ascriptus, beneficio illo uitam, spe, diutius
toleravi, idque in tanta paupertate, ut, siquando, tot tantarumque
metu difficultatum, schola uale dicere, atque opificio me consecrare
cogitarem, sumtus illi exigui deessent, ad receptionem, ueteri more,
necessarii. Usque adeo uel ipsa paupertas, quae a studiis alios arcet,
ad literas me adegit. Hoc in Gymnasio usus sum fidelissima instituti-
one Praeceptorum, de me, aliisque, optime meritorum, Dn' WIGANDI,
Dn' KOHLHARTI, B. MOESCHII, B. FROELICHII, B.
RIEMSCHNEIDERI, B. M. JO. SCHMIDII Praecipue infinitis
sum rationibus obstrictus Dn' GODOFREDO KRAVLIO, rei scho-
lasticae Doctore, ut peritissimo, et improbi laboris, sic longe felicissimo,
Dn' M. JO. JAENICHIO, r. r. Collegae III, nunc
autem eiusdem Gymnasii Rectori multo Celeberrimo, meritissimo-
que*

b

29.

30.

31.

32.

33.

34.

que, B. M. ISRAELI FINCCIO, ConR. praeclariss. et B. JO. PRAE-
TORIO, Reſtori quam deſideratiſſimo. Anno c15 15 CC II, Pro-R.
Magnif. Dn. P. ANTONIO, S. S. Th. D. & P. P. inter Ciues
Academicos relatus, Sacrarum literarum studio, inſtinctu inuincibili,
me dedi, frequentatis ſcholis, Latinis, B. CHR. CELLARII,
Graecis, Dn. D. MICHAELIS, ſacris, Dn. BREITHAVPTII,
nunc Abb. Berg. Paraenet. Dn. A. H. FRANCKII, alio-
rum. Sequenti anno, ruri informandae iuuentuti operam nauans,
innotui B. M. CHR. WILCKIO, Paſt. Zſcherniceni, qui,
mei amore ductus, auctor fuit, ut Vitemburgam peterem, li-
teris ab eo commendatitiis, ad B. ROEHRENSEE, Mor. P. P.
per orbem literatum Celeberrimum, ſtipatus. Idem fratrem
meum, τὸν υἱὸν ἐν ἀγίοις, & ſororem, natu mediam, eo adduxit, ut
mercedem, annuo ſamulitio partam, mihi praeberent, ad vitam
in Academia Vitemb. utcumque ſuſtentandam. Ibidem uero in
ſcriptus Anno c15 15 CC IV, menſe Febr. Pro-R. Magnif. B. P. G.
SPERLINGIO, Med. D. et P. P. longe Celeberr. Viros audiui,
Excellentiſſimos illos, & per univerſum orbem lit. Celeberrimos, in
Philolog. & Philoſoph. ex Prof. P. B. C. S. SCHVRZFLEISCH Dn.
WICHMANSHAVSENIVM, Dn. KIRCHMAYERVM, B. ROE-
SCHELIVM, B. ROEHRENSEE. Dn. D. SCHROEERVVM,
tunc Met. et Log. P. P. inſigniter meritum, B. PLANERVVM,
ex Adiunctis Philoſ. Dn. M. LVCIVM, de me meritiffimum, nunc
in Sileſia Sacris cum ſumma laude praefectum, Dn. DEILING. nunc
Lipſiam illuſtrantem, Dn. SCHROEDERVVM, nunc P. P. Vir. Celeb.
reliquos. In Theologia ſecutus ſum Summos illos & Conſummatiſſi-
mos Theologos, B. I. DEVTſCHMANNVM, B. C. LOESCHE-
RVVM, B. HANNEKEN. B. NEVMANNVM, et Summe Venerab.
Dn. D. WERNSDORFIVM, & extra ordinem, cum ſummo
applauſu, Theologiam tradentem, quo etiam in Homilet. The-
ologia, cum Theoretica, tum practica, Praeceptore uſus ſum. Verum,
mortuo illo Patrono, WILCKIO, curſus meorum ſtudiorum interrumpitur,
cum circiter annum et dimidium hic commoratus eſſem. Quare
Halam, ad B. fratrem, confugio, menſa illius excipiendus, donec com-
moda conditio informandae iuuentutis offerretur, quae etiam initio
Halae, mox iterum ruri, obtigit, prope Sorbigam, qua in uicinia
pius ille doctiſſimusque Sacerdos, Dn. M. JUSTINVS WEYRAVCHIVS,
caerui ſacro Beyersdorfienſium praef. Is tanto me fauore ample-
xus

7

xus est, et tot beneficiis cumulavit, ut merito illum Parentis loco habeam. Nec tantum erga me talem se praebuit, sed plures eius liberalitatem iam experti sunt, et multo plures in posterum sentient, quandoquidem, pio erga pauperes Theologiae studiosos affectu, mille florenos Testamento legavit, quorum usurae quotannis cuidam Sacrarum literarum studioso stipendio essent. Ita Vitembergam redux Magnif. WERNSDORFIO, una cum Dn. D. KLAUSINGIO, nunc Maximo Lipsiensis Academiae ornamento, B. MART CHLADENIVM, Virum, de universa Ecclesia, bonisque literis, et Academia, imprimis me, immortaliter meritum, adieci. Nec minus in scholis Summe Ven. Dn. D. SCHOEBERI, profeci, qui praeterea me, domo exceptum, pecunia, aliisque beneficiis quamplurimis, subleauit. Anno c15 l3 CC XIII, Decano Ord. Philof B. A. BRENDELIO, Med. D. et P. P. Extraord. Phys. Ordin Celeberr. laurea Philosophica auctus, Praeside, Illustri Viro, JO GVIL. BERGERO, Sacrae Mai. Romano Caes. et Potentiss. Polon. Regi Saxonumque Electori a Consiliis, Regio Historiographo, & Prof. P. Hospite olim atque Evergeta meo, studiorumque meorum Amplificatore, nunquam non pie Venerando, cathedram conscendi, de Sacra Icone generatim disputaturus, mox, ipse Praes, sex disputationes publice habui, et non minus priuatim, quam priuatissime, plurimas scholas, Philologicas, philosoph. homileticas, alias, aperui. Quos conatus in primis gratia Regia literariis stipendiis munificentissime adiunxit, quam deuotissima humillimaeque mente aeternum veneror. Tandem, A. c15 l3 CC XVIII ineunte, ab AMPLISSIMO SENATU VITEMBERG. Rector hujus Lycei constituor, quam benevolentiam ut immensa DEI misericordia compenset, piis precibus oro. Hic non possum non commemorare gratiam illam prorsus singularem, quam Summus ille iustitiae atque aequitatis Antistes, Vir, omnibus, & meis, & aliorum, laudibus multo superior, J. P. SOHROETERVS, J. Ctus, S. R. Pol. & Elect. S. a consiliis Appellationum, opidi Syndicus, cet. et Diva eius Coniux, mihi & meis exhibuerunt. A. c15 l3 CC XXI DEO religiosissime inuocato, uxorem duxi castissimam, honestissimamque, t. r. virginem, AMALIAM SOPHIAM, piissimorum, optimaeque indolis prole felicissimorum, Parentum, Dn. M. FRID. SEHVLZII, Pastoris MARCCLEBERGAE, prope Lipsiam, optimo meriti, & MARIAE

29.

30.

31.

32.

33.

34.

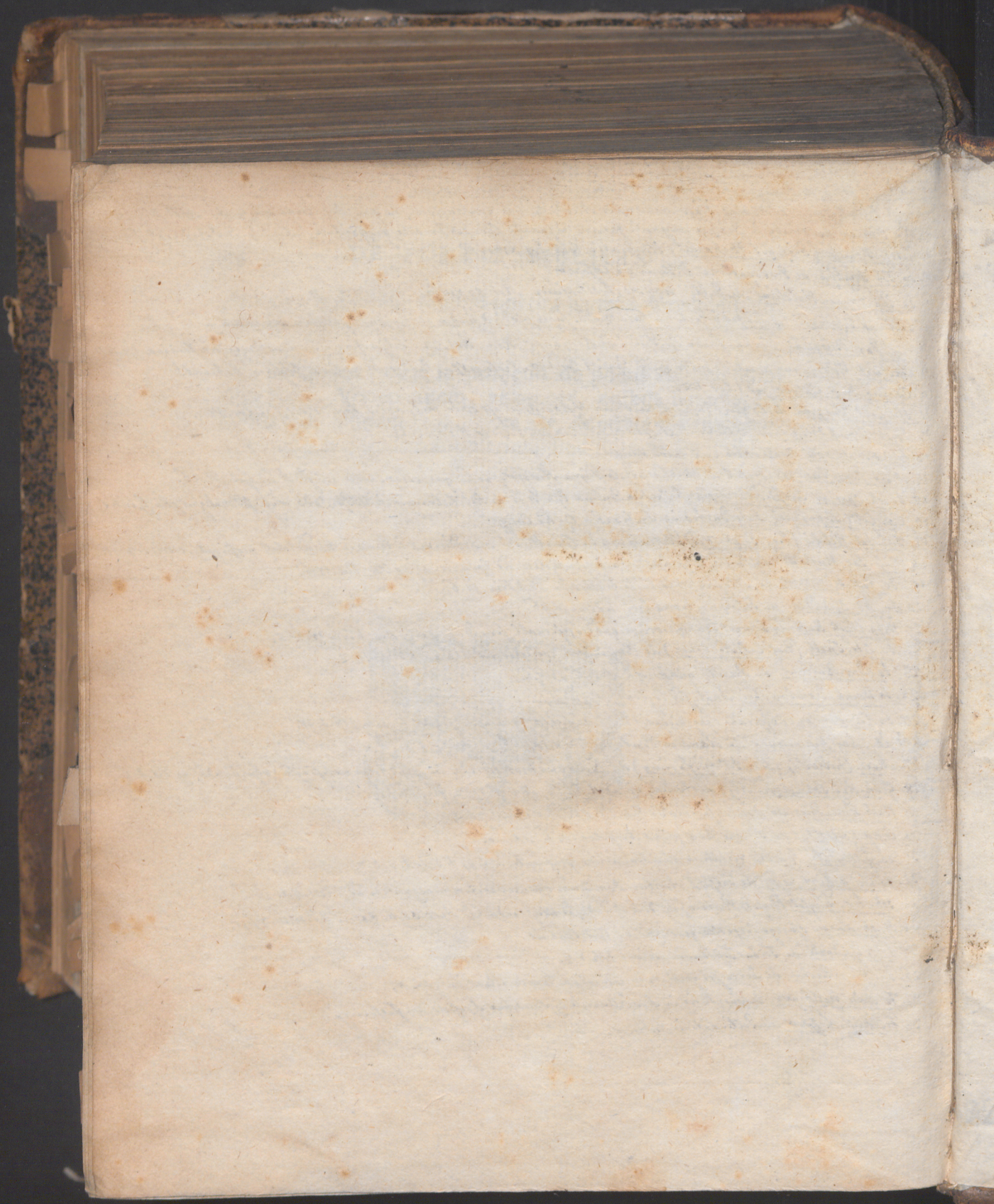
ELISABETHAE, de honestissima SEYFFARTORVM gente, filiam
natu maximam, ex qua unam filiam & duos filios suscepit.
Postremo DEVS SVMMI SENATVS SACRI DRESENENSIS
corda flexit, ut, auspiciis Sereniss^{ae} atque Potentiss^{imi} Regis nostri,
me Pastorem & Superintendentem Libenwerdensem, VI. Cal
Jul. a. c. Clementissime declararent. DEVS omnium meorum
Benefactorum atque Amplificatorum gratiose in aeternum memi-
nisse velit, cui infinita Laus & Gloria sit! Amen!

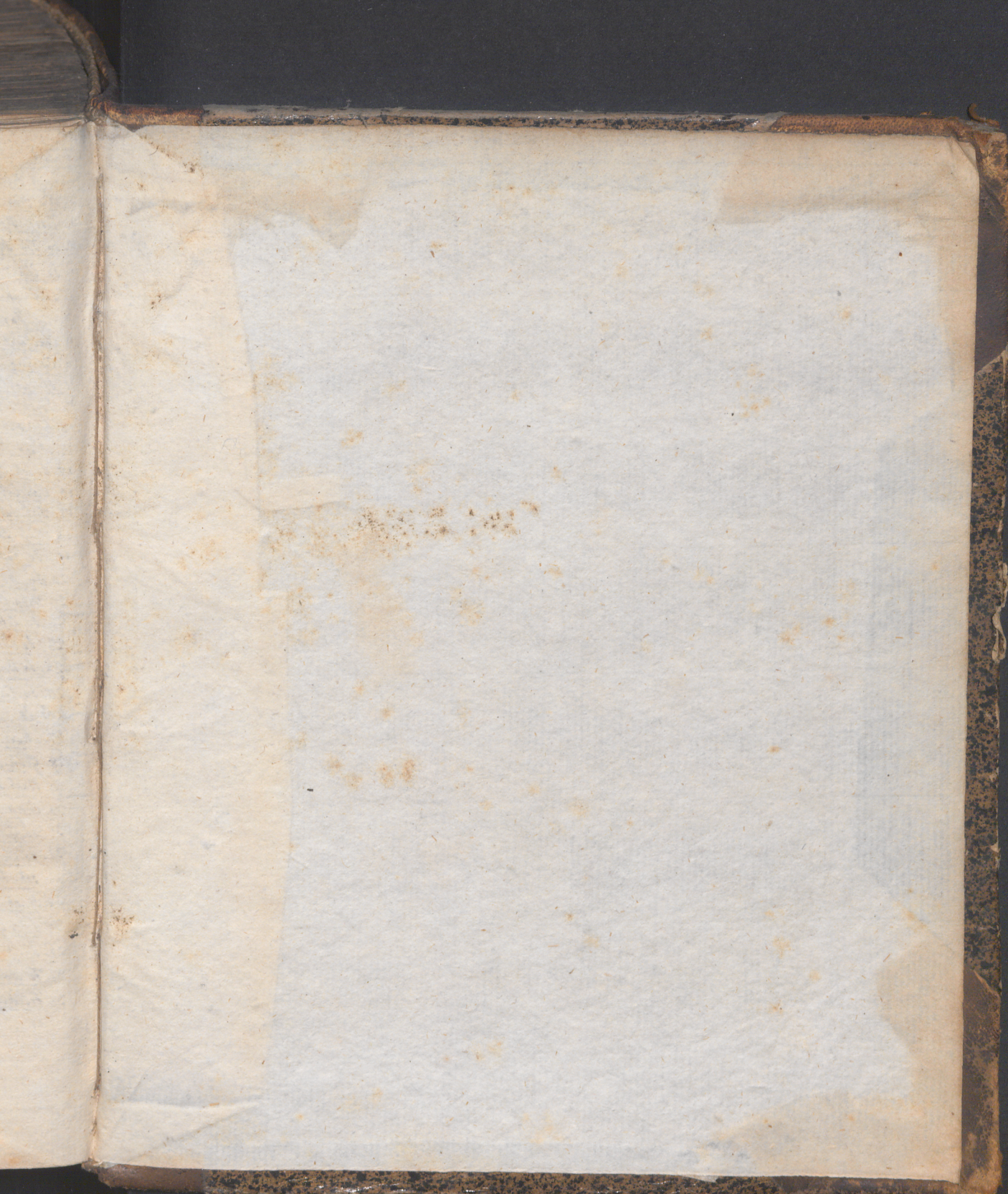
Hic Vir praecleara eruditione atque doctrina summos in The-
logia Honores ab Ordine Theologorum petiit, qui facultatem
specimina publice edendi isti tribuerunt, & quoniam
semper admiratus est DEI Gratiam, quae omnibus Ecclesiae
Ministris assistit, cras hora IX. auspicabitur specimina, &
orationem de Ministro Ecclesiae publice habebit, laudabitque
Ἐπισκοπον διδακτικόν. I. Tim. III. 2. Cui, ut RECTOR
MAGNIFICVS, ILLUSTRISSIMVS COMES, PERILLVSTRIS
BARO, Patres Academia conscripti, omnium Ordinum Doctores, Ministri
Ecclesiae plurimum Reverendi, Ordini Philosophorum Adscripti, omnes-
que Ciues Generosissimi & Lectissimi frequentes benevolas au-
res praebere velint, Collegii Theologici nomine, ea, qua par
est, humanitate, rogo atque contendo. P. P. d. XV. Sept.
A. M DCC XXVI.

VITEMBERGAE,
EX OFFICINA GERDESIANA.

Index.

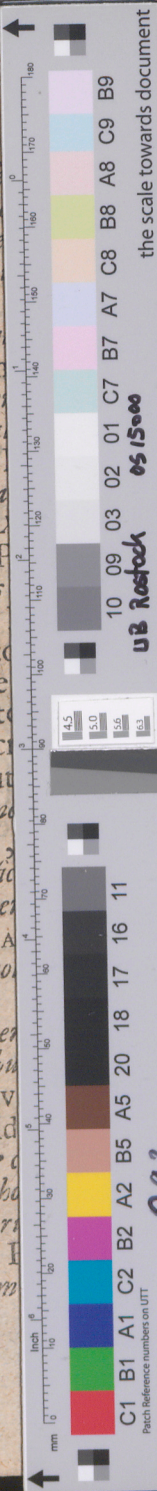
1. Cap. Jac. Hutnius de Inauguratione Sabbati Christiani Pentecostalis Act. 11.1.
2. Christ. Frid. Rederus de Nicolao Diacono, haerese Nicolaitarum non auctore; de quo Luc. mentione fecit Act. 11.5.
3. Mic. Nonnen de Fratribus à Deo per magnam famem regnante Claudio in orbe grassantibus, intentis ad Act. 11.28. seq.
4. Gustaf. Krause (Prof. G. I. Zachariae) Illustratio loci Act. XVII. 20.
5. Jo. Job. Spelzig de Provocatione S. Pauli ad Caesarem.
6. Jo. Ein. Ammer Walchius de Publico negotio Aelitenfium. Act. XXVIII. 7.
7. Jo. Christ. Hyllebrandi Disputatio Paulina cum Sadd. super modo & medio consequendi salutem aeternam.
8. Mic. Dav. Briegleb Tertig, scriba Ep. Pauli ad Romanos. Rom. XVI. 22. Subiunctis quibusdam Equentia Paulina specimen.
9. Chr. Bernh. Weismanni Insuper: num verba Pauli 1. Cor. 1. 13. Ego sum Christi, laudis vel gloria sensum habeant.
10. Chr. Aug. Christ. Calves ad 1. Cor. 1. 23.
11. Joh. Gottl. Carius de eo quod iustum, decorum & honestum est circa tribunalia fore, occup. 1. Cor. 11. 7.
12. Joach. Curuj. Pfeiffer de Reconciliatione cum Deo per S. C. et 11. Cor. 5. 21.
13. Christ. Metcovi Explicatio loci 11. Cor. VII. 1.
14. Mart. Henr. Farnica (Prof. G. D. Michaelis) de Fira Hiesolyma cujus civos Christiani sunt ad Gal. 11. 26.
15. Joach. Sporini Simpliciter divina sententia Paulina Gth. VI. 12. de Hiesolym. Evang. non est Hiesolym. doctoribus sed malignis etia spiritibus.
16. Chr. Gottl. Hoffmanni Introductio in Lectionem Ep. ad Coloss.
17. Frid. Sal. Wibelii (Prof. Stibitzio) Platonis in Corinthianismo rediens à Paulo in Ep. ad Coloss. profugatus, sic l. Coloss. 11. 9.
18. Cap. Jac. Hutnius de Epistola ex Laodicea in encyclica ad Episcopos servata Col. 11. 26.
19. Jo. Just. Schererus de Neophytismo licito & illicito ad 1 Tim. 11. 6.
20. Jo. Ad. Spänder de Interpunctione loci 1 Tim. 11. 16.
21. Hipp. Christ. Stuls de Senio Pontificiorum quadagesimali secundum Om. div. 1 Tim. 11. 1-5.
22. Jo. Petr. Snel (Prof. C. F. Harbauer) de Conscientia caeteris notata ad 1 Tim. 11. 2.
23. Jo. Dav. Baerius de Pietate quaestio. 1 Tim. VI. 5. 6.
24. Jo. Bernh. Dambowski Analysis logica 11 Ep. ad Tim.
25. Jo. Sal. Semler Observati. exegetico-critica & misella, praecipue super 11 Tim. 11. & 11.
26. Chr. Aug. Heumannus de Haereticis Paulino Tit. 11. 10.
27. Mart. Endochis (Prof. J. C. Gieseler) de Δ Sabraionigenica in ministerio ecclesiasticis observanda ex Tit. 11. 1.
28. Gebh. Aug. Schmelzer Rego dictorum Ep. ad Hebr. Cap. V. 11 - V. 12. perlativatus.
29. Joach. Henr. Sies de Non consummatis Patribus V. S. ad Hebr. XI. 39. 40.
30. Christ. Kortholtus de Simone Petro, primo Apostolorum & actio.
31. Jo. Gottl. Fabri Systema Virtutum Christianarum pragmaticum ex 11 Petr. 1. 5. 6. 7.
32. Jo. Christ. Hirschmejer de Falsis Doctoribus Dominum ipsorum entorem negantibus ad 11 Petr. 11. 1.
33. Joh. Jac. Gieseler (Prof. B. Wagner) de Fira Mundi, ad illustranda Cl. Apoc. XX. 11. XXI. 1. 11 Petr. 11. 7. seq.
34. Joach. Langii Spagoze Gegetica generalis in Ep. 1. Joannis.
35. Joh. Gerhards de Tribus Isthibus in coelo 1. Joh. V. 7.
36. Jo. Henr. Becker de Dei nostri gratiam in Caesiviam transmutantibus. Luc. 4.
37. Fr. Andr. Hallbaueri Commentatio in Apoc. 11. 2 de Exploratione Apostolorum Jesoum.
38. Fr. Christ. Lefferus de Poetis Latiniis Biblicis.

7
sus est, et tot beneficiis cumulavit, ut
beam. Nec tantum erga me talem se-
ralitatem iam experti sunt, et multi-
quandocumque, pio erga pauperes The-
floreos Testamento legavit, quorum
crarum literarum studio stipendio
redux Magnif. WERNSDORFIO, u-
nunc Maximo Lipsiensis Academ
CHLADENIVM, Virum, de uniuers
et Academia, imprimis me, immorta-
minus in scholis Summe Ver. Dn.
praterea me, domo exceptum, pecunia
mis, subleuauit. Anno c13 l3 CC
B. A. BRENDHELIO, Med. D. et P.
Celeberr. laurea Philosophica auctus
GVIL. BERGERO, Sacrae Mai.
Polon. Regi Saxonumque Electo
storiographo, & Prof. P. Hospite
studiorumque meorum Amplificat
rando, cathedram conscendi, de Sac
rus, mox, ipse Praeses, sex disput
non minus priuatim, quam priuatissima
gicas, philosoph. homileticas, alias,
gratia Regia literariis stipendiis munific
ma humillimaeque mente aeternum venci
ineunte, ab AMPLISSIMO SENATU
hujus Lycei constituor, quam beneuol
cordia compenset, piis precibus oro.
rare gratiam illam prorsus singularem
atque aequitatis Antistes, Vir, omnibu
multo superior, J. P. SOHROETER V
S. a consiliis Appellationum, opid
Coniux, mihi & meis exhibuerunt. A
innocato, uxorem duxi castissimam, ha
AMALIAM SOPHIAM, piissimorum
felicissimorum, Parentum, Dn. M. I
MARCCLEBERGAE, prope Lipsiam
b 3

Parentis loco ha-
plures eius libe-
sterum sentient,
os affectu, mille
nis cuidam Sa-
Vitembergam
D. KLAUSINGIO,
to, B. MART
bonisque literis,
z, adieci. Nec
RI, profeci, qui
ficiis quampluri-
o. Ord. Philos
d. Phys. Ordin
lustris Viro, Jo
ef. et Potentiff
is, Regio Hi-
Evergeta meo,
non pie Vene-
ratim disputatu-
lice habui, et
cholas, Philolo-
conatus in primis
uit, quam deuotissi-
A. c13 l3 CC XVIII
MBERG. Rector
mensa DEI mise-
m non commemo-
rnus ille iustitiae
aliorum, laudibus
R. Pol. & Elect.
et. et Diva eius
DEO religiosissime
e, t. t. uirginem,
que indolis prole
LZII, Pastoris
iti, & MARIAE
ELISA-

29.
30.

31
32
33
34
35
36
37
38
39
40